

1. Mitkä ovat mielestänne Yhdenvertainen Suomi -ohjelman kolme keskeisintä tavoitetta, joihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota?

1. Tunnistetaan ja puretaan yhteiskunnan eriarvoistavia rakenteita
2. Edistetään suomalaisen työelämän monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä
3. Vahvistetaan viranomaisten yhdenvertaisuusosaamista eri tasoilla

Pidämme vammaisten henkilöiden kannalta ylläolevia tavoitteita tärkeimpinä. Vammaisten yhdenvertaisen kohtelun haasteet ovat rakenteellisia ja erityisesti työelämäosallisuuden lisääminen ei ole tavoitteita huolimatta Suomessa edennyt. Viranomaiset käyttävät merkittävää harkintavaltaa vammaisten henkilöiden palveluiden ja oikeuksien osalta, joten yhdenvertaisuustyön tekeminen on myös julkisella sektorilla tärkeää.

Yhdenvertainen Suomi – ohjelma keskittyy lähinnä rasismien torjuntaan, joka onkin erittäin tärkeää. Vammaisten oikeudet eivät kuitenkaan siksi ole juuri esillä toimenpiteissä, vaikka ne ylläoleville tavoitteille ovatkin hyvin olennaisia. Toivoisimme hallituksen lähestyvän teemaa laajemmin moniperustaisen syrjinnän kautta, jolloin vammaisten henkilöiden oikeudet olisivat ohjelman ja toimintojen sisällöissä. Toivottavasti työ jatkuu näiltä osin?

2. Mitkä ohjelman toimenpiteistä ovat olleet erityisen hyödyllisiä?

Ohjelman toimenpiteiden arviointi vammaisten henkilöiden oikeuksien kannalta ei vielä ole mahdollista, mutta vammaisia henkilöitä koskevia toimenpiteitä voisi kehittää ylläolevien tavoitteiden alle. Toimenpiteitä suunniteltaessa tulisi vammaisten henkilöiden oma asiantuntijuus asettaa prioriteetiksi. Tarjoamme mielellämme apua tällaiseen työhön.

3. Mitä muita asioita haluatte nostaa esille yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa?

Vammaisten henkilöiden yhdenvertainen kohtelu on laajasti jaettu poliittinen tavoite, mutta sen ulottaminen konkretiaan ei usein toteudu. Jotta vammaisten henkilöiden oma toimijuus kasvaisi, tulisi tätä käyttää mittarina esimerkiksi yhteiskunnallisten rahoitusinstrumenttien käyttöön ja lainsäädännön muotoiluun. Esteettömyys on elinehto kaikelle toimijuudelle. Esteettömyyden toteuttamiseen ja seurantaan tulisi tarjota aidosti riittävät resurssit rahoituksen ja valvonnan muodossa.

Vammaisten henkilöiden työllisyys on Suomessa yhä alhaisella tasolla, eivätkä useiden hallituskausien aikana tehdyt toimenpiteet ole tilannetta parantaneet. Abilis – säätiö on pyrkinyt palkkaamaan vammaisia ihmisiä vammaisten oikeuksia koskevaan työhön. Tähän ei kuitenkaan ole kannustinta, eikä asiaa mittaa kukaan.

Ehdotamme vammaisten henkilöiden palkkaamista positiivisen erityiskohtelun mittariksi ministeriöiden, kuntien ja STEA - rahoitusta jaettaessa. Näin etenkin vammaisia henkilöitä koskevaan työhön syntyisi kannustin rekrytoida itse vammaisia henkilöitä. Avainasiana olisi suositusten sijaan viimein sitovien toimenpiteiden laatiminen. Useissa EU-maissa selvitetäänkin tällä hetkellä kiintiöiden kokeilua.

Suomessa julkinen sektori voisi näyttää esimerkkiä esimerkiksi työelämässä positiivisella erityiskohtelulla, kuten Tullin ex-pääjohtaja on ehdottanut. Korkeakoulutettujen vammaisten määrä on valitettavan vähäinen ja koulutustaso laskee koko ajan. Kuntien ei tulisi saada vaikuttaa vammaisen henkilön koulupolun mahdollisuuksiin, kuten nyt tapahtuu.

